

פרשת קרח - מאחריות אלוקים לאחריות אישית

קרח, בלשון יפה וערכית, טוען בפרשתנו כלפי הממסד (משה רבנו ואהרן) "כי כל העדה כולם קדושים ובתוכם ה' ומדוע תתנשאו על קהל ה'". במילים אחרות טוען קרח, כולם שווים, אין לנהוג איפה ואיפה, אין עדיפות לאיש על פני חברו, אין לכם כל זכות בסיסית לבקש שררה ותהילה. מה הופך אתכם לקדושים יותר? לנעלים יותר? מה זאת הפטרונות והגישה המתנשאת? בקיצור אתם דופקים אותנו יש הפליה. לכאורה, קרח מציג טיעונים צודקים! קרח, בשם קבוצה מיעוט, בא לתבוע את עלבונה של אותה קבוצה. "מדוע משה ואהרן וכל האליטות, תתנשאו על קהל ה'?" שכן כולנו ישראלים כולנו יהודים!

מילים כדרבנות. עם זאת, חז"ל חושפים לפנינו את המניעים האמתיים העומדים מתחת לפני השטח. מחלוקת זאת אינה לשם שמים. מחלוקת "שאינה לשם שמים", זו מחלוקת קרח וכל עדתו (אבות, פרק ה') בקיצור מאחורי טיעונו הצדקניות של קרח מסתתרת תאוות השררה, מניעים אישיים ותשוקתו להתנשא הוא בעצמו. בחינת כל הפוסל במומו פוסל.

אז והיום, המחלקות לא עברו מן העולם. יתר על כן, במציאות פוסט מודרניסטית שבה יש הרבה אמיתות, קיימת רגישות לחלשים ושימת דגש על אסטטיקה ומליצת הלשון. להערכתך, כל אלה, במידה לא מבוטלת, מקשה עוד יותר על חשיפת האמת האימננטית מתחת לפני השטח. אנו אומרים בתפילת התחנון "דיברנו דופי". עד כמה אנו מדברים 'דו-פיי אחד בלב ואחד בפה! נראה שבמציאות מעין זאת תקשה עלינו בחשיפת הכוונות האמיתיות. בין הנראה לעין האסטטית ובין הכוונות האמתיות האתית. החוט בין צביעות לצניעות הופך לדק במיוחד.

זאת ועוד, ישנם קבוצות הקוראים תגר על מנהיגות כזאת או אחרת, משיקולים פוליטיים ויש משיקולים חברתיים, יש הקוראים תגר על עצם קיומה של מדינת היהודים שכן יסודותיה הם גזעניים. היום, כנשיא וכראש הממשלה, מתבטא באחריות אישית ומביע אימון מלא במוסדות המדינה ומחר כנאשם העומד בשולחן הנאשמים פתאום מגלה את אימונו במערכת החוק וקורא תגר על שלטון החוק! יהיו הטיעונים אשר יהיו בקיצור למי אנו צריכים להאמין? עם מי הצדק? עם החזק או עם החלש? עם קבוצת המיעוט או עם קבוצת הרוב?

אחרי הכל, כיצד ניתן לדעת איזוהי מחלוקת לשם שמים ולאילו אינה לשם שמים? כיצד אנו מצליחים במציאות זאת להסיר את המסווה, לחשוף את פרצופו האמיתי, את כוונותיו של האדם המדבר גבוהה גבוהה נגד ובעד? כיצד אנו מצליחים לחשוף בין אלא המדברים גבוהה גבוהה על מוסר וצדק ושבועצם מתכוונים למשהו אחר?

להערכתך, המפתח לתשובות הללו, או לפחות כיוון לתשובה נעוץ באחריות אישית ובאחריות לאומית. אנו נדרשים בכל מקום ובכל זמן, בכל מעמד ובכל מצב לגלות עומק, כנות, ויושר פנימי.

מידת אחריות של המדינה כלפי האדם ובין מידת אחריותו של האדם כלפי המדינה מפריד קו זעיר מאוד. מהי הנקודה שבו האדם מפסיק לטעון בדבר הפלייתו ועובר להטיל האחריות על עצמו? האם כובד האחריות מוטל על האזרח או על המדינה?

דומה שמדינתנו קמה על יסודות המסורת היהודית והיא שזורה במשנתו החברתית של משה רבנו. מתוך משפט קצר אשר הוא אומר ליהושע, נערו. יהושע אומר לו לכלוא את אלדד ומידד המתנבאים במחנה, ומשה משיב לו במלים פשוטות וברורות: "המקנא אתה ליי ומי יתן כל עם ה' נביאים כי יתן ה' את רוחו עליהם!"

זאת המדינה אבל במישור האישי יהיה האדם אשר יהיה בכל מתרס של המפה חברתית והפוליטית אין לנו היום מנגנון של נביא או קשר עם הקב"ה שחשוף לפנינו מה כוונותיו של האדם אבל יש פה אחריות אישית על כל אזרח לאמץ דרך של אחריות אישית ועל המנהיגים לאמץ שיטת טיפול שיש בה להרפות מן הבעיה הנקודתית מתוך אחריות אישית.

שבת שלום